

مروری بر تاریخچه زیارت

مدیر دفتر سیاستگذاریهای پژوهشی مؤسسه دارالحديث با اشاره به اینکه زیارت بر جهان بینی ما استوار است...

مروری بر تاریخچه زیارت/ پیش از زیارت باید استغفار کرد

مدیر دفتر سیاستگذاریهای پژوهشی مؤسسه دارالحديث با اشاره به اینکه زیارت بر جهان بینی ما استوار است، برخی آداب خاص زیارت را برشمرد و گفت: پیش از زیارت باید استغفار کرد و این تأکیدی است بر اینکه زائر بیش و پیش از امام، خداوند را در نظر دارد. حجت الاسلام احمد غلامعلی مدیر دفتر سیاستگذاریهای پژوهشی مؤسسه علمی فرهنگی دارالحديث و عضو هیئت علمی دانشکده علوم حدیث در گفتگو با خبرنگار مهر در رابطه با فلسفه زیارت گفت: زیارت به معنای میل کردن به چیزی و رویگردانی از چیز دیگر است. بنابراین زیارت به معنای دیدار نیز استفاده می شود اما این دیدار با سایر دیدارها تفاوت دارد.

وی افزود: از طرفی زیارت همواره با دیداری همراه با میل و محبت همراه است. زائر در واقع تنها آهنگ زیارت شونده را دارد. هدف زائر تکریم، بزرگداشت و انس گرفتن با زیارت شونده است و زیارت تنها اختصاص به درگذشتگان ندارد. در آموزه های اسلامی واژه زیارت برای زنده ها نیز به کار می رود. در روایات آمده است که هرکس نه به قصد نیازخواهی بلکه به قصد دیدار برادر مؤمن خود راهی می شود از دیدارکنندگان خدا شمرده می شود و برخدا است که دیدار کننده خود را گرمی بدارد.

غلامعلی با اشاره به اینکه در آموزه ها اسلامی زیارت و دیدار چند گروه از جمله دانشمندان مورد سفارش قرار گرفته گفت: زیارت درگذشتگان در اسلام در نگاه نخست نوعی کشش درونی میان انسانها است. زمانی که انسان کسی را از دست می دهد چون باور به عدم حضور وی ندارد و دوست دارد چون گذشته با عزیز از دست رفته مأنوس باشد به زیارت او می رود.

حجت الاسلام غلامعلی اظهار داشت: زیارت درگذشتگان برجهان بینی دینی ما نیز استوار است. چرا که در دین اسلام زندگی پس از مرگ مرحله جدیدی از زندگی است، مرگ به معنای فنا و نابودی در اسلام معنا ندارد. در روایات ما آمده است که زیارت درگذشتگان برای انسان سودمند است. در روایتی از امام علی(ع) آمده است که مردگان خود را زیارت کنید، زیرا آنان از دیدار شما خوشحال می شوند. انسان باید حاجات خود را در کنار قبر پدر و مادرش پس از آنکه برای آنها دعا کرد از خداوند بخواهد.

عضو هیئت علمی دانشکده علوم حدیث تأکید کرد: زیارت از زمان پیامبر(ص) وجود داشته است. پیامبر خدا پس از صلح حدیبیه در سالهای ششم و هفتم هجرت هنگام رجعت از مکه به منطقه ای به نام اقواء رسیدند که مادر پیامبر به خاک سپرده شده اند. در سیره علوی آمده است هنگامی که پیامبر به این منطقه رسیدند، مزار مادر خود را تعمیر کرده، برسر مزار مادر گریستند و مسلمانان را از گریه خود گریاندند. در منبع دیگری آمده است که پیامبر در کنار مزار مادر خود وضو گرفت و نماز خواند. پس از پیامبر این امر در سیره سایر ائمه وجود دارد.

وی با اشاره به اینکه تأکیدی که ائمه بر زیارت قبر پیامبر(ص) و امام حسین(ع) کرده اند نیز قابل توجه است گفت: در متون دینی چند مورد بعنوان ادب زیارت اشاره شده است.

غلامعلی در باب آداب زیارت گفت: معرفت و شناخت امامی که افراد به دیدن وی می رود، نیت خالصانه است که فرد تنها برای دیدار با امام معصوم راهی شود، استغفار و توبه پیش از زیارت، تکرار ذکر الله اکبر و الحمد لله است و نشان می دهد که اگر شیعه به زیارت امام خود می رود بیش از امام و پیش از امام، خدا را در نظر دارد. آرامش و وقاری که انسان باید موقع زیارت داشته باشد و پوشیدن لباس نو و پاکیزه از جمله اعمالی است که در روایات مورد تأکید قرار گرفته است.

وی در رابطه با زیارتنامه ها نیز تصریح کرد: دیدار با امام و زیارت آنها با هر زبان و بیانی ممکن است. پیشوایان دینی آموزه های بلند معرفتی و اخلاقی را به شکل زیارتنامه برای ما مسلمانان به یادگار گذاشته اند. این زیارتنامه ها دو نوع است. برخی دارای سند مشخص است و برخی دیگر از بزرگان نقل شده است.

مدیر دفتر سیاستگذاریهای پژوهشی مؤسسه علمی فرهنگی دارالحديث با اشاره به اینکه در نوع دیگر تقسیم بندی برخی از زیارتنامه ها اختصاص به یک امام دارد و برخی دیگر را می توان برای تمام ائمه خواند، گفت: زیارتنامه هایی که عمومیت دارند به زیارت جامعه مشهور هستند، ویژگی آنها این است که می توان آنها را برای تمام ائمه در هر زمان و هر مکانی می توان خواند.